

Međunarodni institut za bliskoistočne i balkanske studije (IFIMES) iz Ljubljane, Slovenija, redovito analizira događanja na Bliskom istoku i Balkanu. IFIMES je povodom aktualne političke situacije u Bosni i Hercegovini i niza nezakonitih i politički motiviranih hapšenja analizirao aktualna događanja u toj državi. Iz analize „**BiH: Hapšenja u funkciji tektonskih promjena na političkoj sceni**“ izdvajamo najvažnije dijelove.

Bosna i Hercegovina

Hapšenja u funkciji tektonskih promjena na političkoj sceni

INSTALIRANJE NOVOG BOŠNJAČKOG VOĐE

Bosna i Hercegovina se u posljednjem periodu suočava sa ozbiljnom političkom krizom ali i sa krizom u djelovanju državnog aparata. Najslabiji primjeri su djelovanje Agencije za istrage i zaštitu (SIPA), Tužiteljstvo i sigurnosni aparat. Stanje najbolje ilustriraju nedavna hapšenja, koja su sprovedena samoinicijativno, politički motivirano i nezakonito od strane vodećih ljudi u policijskom, pravosudnom i sigurnosnom aparatu. Te institucije su u posljednje vrijeme izmakle civilnom nadzoru i zloupotrebjavaju se za političke i druge obračune sa nepodobnim pojedincima posebno iz protivničkih političkih stranaka i/ili opcija.

Analitičari upozoravaju, da su nedavna hapšenja bila u funkciji izvršenja tektonskih promjena na političkoj sceni sa namjerom instaliranja novog lidera Bošnjaka u Bosni i Hercegovini. Predsjednik Socijaldemokratske partije (SDP) **Zlatko Lagumdžija** je ulaskom u koaliciju sa **Fahrudinom Radončićem** i Savezom za bolju budućnost (SBB) definitivno izgubio ikakvu šansu da u budućnosti predstavlja važan faktor na bosanskoj i bošnjačkoj političkoj sceni. Najnoviji pokušaj Radončića da u politički zagrljaj uzme **Sulejmana Tihića**, predsjednika Stranke demokratske akcije (SDA) predstavlja pokušaj eliminacije i posljednjeg ozbiljnijeg pretendenta na mjesto bošnjačkog lidera u BiH. Ulazak SDA u koaliciju sa SBB predstavljalo bi političko samoubistvo te stranke i njenog predsjednika. Tako bi Fahrudin Radončić (p)ostao vodeći politički lider Bošnjaka u BiH. Time bi se realizirao projekt instaliranja novog bošnjačkog vođe u BiH o čemu smo pisali u analizi „**BiH: Pokušaj instaliranja novog bošnjačkog vođe**“ od 14.9.2012 link: <http://www.ifimes.org/ba/istrazivanja/bih-pokusaj-instaliranja-novog-bosnjackog-vođe/>. Tako bi na čelo Bošnjaka došao etnički Albanac iz Crne Gore. To nije ništa neobično za bosanskohercegovačke prilike kada je opće poznato da su beogradski

1

krugovi 1990.godine za lidera Srba u BiH instalirali **Radovana Karadžića**, koji je također iz Crne Gore. Nedavno su **Milorad Dodik** i **Dragan Čović** svojim izjavama javno potvrdili postojanje tog plana i bez ikakvog ustručavanja obznanalili javnosti, da je u toku traženje (nametanje) novog lidera među Bošnjacima, koji bi zajedno sa njima sudjelovao u disoluciji države BiH.

PROPAST STRATEGIJE ZA PROCESUIRANJE RATNIH ZLOČINA

BiH je do sada već dva puta usvajala Strategiju za procesuiranje ratnih zločina u BiH. Posljednja je usvojena 2008.godine i tada su prioritetni slučajevi bili ustupljeni od strane Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (ICTY) tzv. 11 bis slučajeva gdje je ICTY već podigao optužnice i istrage koje haaško Tužilaštvo iz različitih razloga nije privelo kraju. **Serge Brammertz**, glavni tužilac ICTY, već tri godine upozorava Tužilaštvo BiH, da se ustupljene nezavršene istrage ignoriraju i o toj činjenici je već dva puta obavještavao i Vijeće sigurnosti UN-a. Također, glavni tužilac ICTY, ali i žrtve već godinama upozoravaju da se predmeti, koje je već ICTY pregledao kroz projekt Pravila puta Rimskog sporazuma od 1996-2004.godine također ignoriraju i da je Tužilaštvo BiH procesuiralo samo 3% predmeta od skoro oko 900 prioriternih predmeta. Najveću odgovornost za postojeće stanje snosi **Vesna Budimir**, zamjenik glavnog Tužitelja BiH i rukovoditeljica Posebnog odjela za ratne zločine Tužiteljstva BiH. Vesna Budimir, na raspolaganju ima čak šest timova u okviru Posebnog odjela za ratne zločine, ali propast državne strategije se može pripisati ovoj visokoj dužnosnici Tužiteljstva BiH.

2

Umjesto da se Tužiteljstvo, odnosno Vesna Budimir, fokusiraju na prioritetne slučajeve pregledane i odobrene od strane ICTY, šefica Posebnog odjela za ratne zločine je otvorila niz slučajeva koji nisu prošli preglede ICTY ili su odbijeni od strane ICTY uslijed nedostatka dokaza. Posljednji primjer je otvaranje istrage protiv **Šemsudina Mehmedovića**, zastupnika u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine i to na osnovu službene zabilješke i izvještaja iz 2005.godine CJB Doboje – MUP Republike Srpske. S druge strane SIPA, na čelu sa direktorom **Goranom Zubcem**, sprovodi svoje interne istrage zloupotrebljavajući svoje ovlasti i krijući se iza istraga koje je odobrilo Tužiteljstvo BiH i kontinuirano istražuje zločine koji su navodno počinjeni u Federaciji BiH. Sprega Budimirove i Zupca, direktora SIPA-e je dobila svoj neslavan epilog kada je Zubac pod plaštem nezakonite istrage protiv Šemsudina Mehmedovića paralelno istraživao i **Amira Ahmića**, oficira za vezu sa ICTY, koji skoro 20-tak godina aktivno surađuje sa ICTY. Vrhunac je bio 19. jula/srpnja 2013.godine kada je Zubac, usmenim dogovorom sa Vesnom Budimir, naredio nezakonito hapšenje Mehmedovića i iskoristio moment hapšenja da Tužiteljstvu BiH preda izvještaj protiv Amira Ahmića i to na način da su na konferenciji za medije SIPA-e samo pročitani inicijali A. Ahmića. **Goran Salihović**, glavni Tužitelj BiH, nije podlegao pritisku i nije podržao dogovoreno hapšenje Mehmedovića i on je isti dan pušten na slobodu. Prema informacijama sa kojim raspolažemo u Tužiteljstvu BiH, nitko, osim Budimirove, nije znao da postoji i

paralelna istraga protiv Ahmića, odnosno tajni dogovori da se pokuša optužiti Ahmić nego se sve odvijalo isključivo na relaciji Budimirova, šefica Posebnog odjela Tužiteljstva BiH i Zubac, direktor SIPA-e.

Pokušaj hapšenja Mehmedovića zbog navodnog zločina i prijave SIPA-e protiv Ahmića za navodni ratni zločin predstavljaju „najveći uspjeh“ realizacije državne strategije BiH u progonu ratnih zločinaca.

Paradoks je osumnjičiti Amira Ahmića, osobu koja već 20 godina tijesno surađuje sa ICTY. Zbog ovakvih postupaka Budimirove na potezu je Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH (VSTV), koje mora raspravljati o postupcima Budimirove i sankcionirati takvo ponašanje i smijeniti je sa funkcije zamjenika glavnog Tužitelja BiH i rukovoditelja Posebnog odjela za ratne zločine, jer je zloupotrijebila službeni položaj kao i zbog ometanja realizacije državne strategije za procesuiranje ratnih zločina. Protiv Vesne Budimir vođen je disciplinski postupak kod Disciplinskog tužioca BiH, jer je bila optužena da je zloupotrijebila saradnike kao žirante prilikom podizanja kredita kod komercijalnih banaka. Taj postupak je Disciplinski tužilac zaključio pod čudnim okolnostima. Aktivnosti i ponašanje Budimirove, koje traje duži vremenski period, eliminira je kao nepodobnu za obavljanje poslova u Tužiteljstvu BiH kao i općenito u državnoj upravi.

Budimirova je u sprezi sa **Draganom Čorlijom**, još jednim zamjenikom glavnog Tužitelja Tužiteljstva BiH i njih dvoje predstavljaju ispružene ruke politike, koju simboliziraju Milorad Dodik (SNSD) i Dragan Čović (HDZ). Političku zaštitu Budimirova ima i u SDP-u preko svoje sestre **Lidije Korać**, koja je desna ruka Zlatka Lagumdžije i osoba koja je sa HDZ-om napravila prijedlog sporazuma „Sejdić – Finci“, koji Bosnu i Hercegovinu formalno i faktički zauvijek dijeli na etničkoj osnovi udovoljavajući politikama Milorada Dodika, predsjednika Republike Srpske (RS) i Dragana Čovića, predsjednika HDZ-a. To se moglo primijetiti i kroz naručeno saopćenje SDP-a, kojim se pruža podrška hapšenju Mehmedovića kako bi se izvršio pritisak na glavnog Tužitelja BiH, da odobri pritvor za Mehmedovića i da se kroz višemjesečni pritvor pokuša izdejsstvovati optužnica protiv Mehmedovića ali i Ahmića. Budimirova je poznata i po svojim stranim i regionalnim obavještajnim vezama. Opravdanim se postavlja pitanje zašto Budimirova nije procesuirala Milorada Dodika protiv kojeg se vodi kazneni postupak zbog kaznenog djela ratnog zločina na Županijskom državnom odvjetništvu (tužiteljstvu) u Zagrebu, jer je poticao i pomagao napade na Grad Zagreb u maju/svibnju 1995.godine.

ŠTA SKRIVA BUDIMIROVA?

Analitičari ne isključuju mogućnost, da je Budimirova vjerojatno skrila sudske presude, optužnice i cijelu arhivu u slučaju procesuiranja građana srpske nacionalnosti iz Tešnja, koji su pod pritiskom MUP-a RS davali lažne izjave 2005.godine i optužili Mehmedovića i Ahmića. Naime, građani srpske nacionalnosti,

koji terete Mehmedovića i Ahmića su zakonski procesuirani i osuđeni na višegodišnje kazne zatvora u periodu od 1992-1995.godine zbog ilegalnog naoružavanja od strane bivše JNA. Vesna Budimir je, postoji sumnja, sakrila, pa čak postoje indicije da je uništila svu sudsku dokumentaciju, a zatim otvorila nezakonitu istragu protiv Mehmedovića.

Klika oko Budimirove u Tužiteljstvu BiH i dalje vrši pritisak na glavnog Tužitelja BiH da optuži Mehmedovića i ustvari ponavlja se scenarij iz slučaja „Dobrovoljačka“ kada je navedena klika tražila optuženje **Ejupa Ganića, Jovana Divjaka** i dr., ali je zahvaljujući stranim tužiteljima i njihovoj profesionalnosti izbjegnuta možda i najveća poslijeratna pravosudna farsa u BiH. O svemu postoje stenogrami i zapisnici u vezi sa predmetom „Dobrovoljačka“ o djelovanju Budimirove i Čorlije, a i dokazi o sprezi Budimirove i Zubca u nelegalnoj istrazi i hapšenju Mehmedovića, ali i tajnoj paralelnoj nezakonitoj istrazi protiv Ahmića.

TKO KORISTI TAJNE PODATKE?

Goran Zubac, direktor SIPA-e, je osoba koja još uvijek nema sigurnosni certifikat za upotrebu podataka označenih oznakom „vrlo tajno“, nego samo za podatke stepena „tajno“, te je zbog ne posjedovanja najvišeg certifikata ustvari stalno u izvršenju krivičnog djela, odnosno svi oni koji mu dostavljaju podatke označene stepenom „vrlo tajno“ su također suučesnici u krivičnom djelu, u neovlaštenom ustupanju podataka.

Analitičari upozoravaju, da dužnosnici institucija BiH mogu biti krivično odgovorni ukoliko direktoru SIPA-e budu dostavljali informacije i podatke za koje direktor SIPA-e nema sigurnosnu dozvolu. Šta ovakva situacija znači za sigurnosni sistem suvišno je i objašnjavati. Zbog nelegalnog hapšenja Mehmedovića i nezakonite istrage protiv oficira za vezu sa ICTY, Goran Zubac mora biti smijenjen i uklonjen sa pozicije direktora SIPA-e. Analitičari su mišljenja, da se u regionu stvorio novi **Milorad Ulemek** „Legija“, „novi institucionalni kriminalac“ koji ne poštuje zakon i koji je nakon 10 mjeseci radeći zajedno sa Vesnom Budimir, bez znanja glavnog Tužioca BiH, odnosno formalne saglasnosti Tužiteljstva BiH, uhapsio zastupnika u Parlamentu BiH Mehmedovića i vodio tajnu istragu protiv Ahmića, ne obavještavajući Glavnog tužitelja koji upravlja istragama. Vesna Budimir zajedno sa Draganom Čorlijom snosi odgovornost da se Tužiteljstvo BiH podijeli po nacionalnoj osnovi, jer svojim protuzakonitim (nacionalističko-političkim) akcijama prouzrokuju nacionalne napetosti unutar Tužiteljstva BiH. Goran Zubac je zloupotrijebio i pojavljivanje na parlamentarnoj komisiji Parlamenta BiH izrekavši prijetnju da će objaviti informacije o opstruiranje istrage od strane Tužiteljstva BiH. Opravdanim se postavlja ključno pitanje tko koristi tajne podatke u BiH, ovlašteni dužnosnici države ili kriminalne strukture? To može ozbiljno ugroziti postojeći bezvizni režim za građane BiH.

INTERNACIONALIZACIJA SLUČAJA RADONČIĆ

Politička situacija u Bosni i Hercegovini dodatno se usložnjava 2009.godine kada na političkoj sceni dolazi do pojavljivanja Fahrudina Radončića i osnivanja njegovog Saveza za bolju budućnost (SBB), koji se smatra još jednim beogradskim projektom u BiH. Očekivanja u vezi pojave nove političke stranke bila su prevelika. Vrlo brzo se pokazalo, da je politička stranka osnovana ne zbog obogaćivanja političke scene u BiH nego zbog zadovoljavanja interesa iz susjedstva i ličnih interesa nekoliko pojedinaca poglavito Fahrudina Radončića kao i zbog političke zaštite pred sudskim procesuiranjem. Slično se desilo u drugim državama regiona kada su pojedini vlasnici krupnog kapitala osnovali političku stranku zbog svoje zaštite. U većini slučajeva se pokazalo da ulazak u politiku sa takvim namjerama nije ispunio očekivanja osnivača novih stranaka. Na takav način su uglavnom odgodili procesuiranje ali ga nisu mogli izbjeći. U sličnoj situaciji je i Radončić, koji predstavlja glavnog saveznika Milorada Dodika (SNSD) i Dragana Čovića (HDZ).

Kakva je uloga ministra sigurnosti BiH Fahrudina Radončića u aktualnim događanjima i da li se radi o njegovoj prešutnoj saglasnosti za izvođenje nezakonitih radnji i obračunu sa političkim protivnicima posebno kroz hapšenja. Vjerojatno je to posljedica toga što se ministar nalazi u sličnoj situaciji kao Zubac i što je predmet interesiranja stranih sigurnosnih agencija duži vremenski period i što se radi na „internacionalizaciji slučaja Radončić“ pogotovo zbog toga što su on i njegova stranka detektirani kao razbijači BiH. U resornim ministarskim krugovima unutarnjih poslova i sigurnosti vlada nepovjerenje prema ministru Radončiću, a posebno u državama EU zbog njegovog dovodenja u vezu sa kriminalnim strukturama i kriminalcima. Očekuje se, da će uskoro doći do bojkotiranja ministra Radončića od strane njegovih resornih kolega u regionu i EU. Radončić predstavlja svojevrsan svjetski fenomen. Naime, on je bio predmet obrade policijskih i sigurnosnih agencija, a u međuvremenu je došao na čelo represivnog aparata, koji je njega obrađivao što je nezamislivo da netko sa takvom hipotekom obavlja bilo kakvu javnu funkciju, a kamoli funkciju ministra sigurnosti.

NA POTEZU VSTV

Na potezu su VSTV i glavni Tužitelj BiH, kojem ne prijete samo profesionalna nego i javna diskreditacija, i to upravo na matrici politike Dodika i zvaničnika iz RS-a sa namjerama da ukinu Sud i Tužiteljstvo BiH. Sa Budimirovom i klikom, uključujući Zupca, glavni Tužitelj ima velike šanse da završi slično kao **Milorad Barašin**, ili pak da na početku mandata glavnog Tužitelja BiH „presječe“ uplitanje politike i zloupotrebu ovlasti unutar organa kojim rukovodi.

Analitičari smatraju, da je za normalizaciju odnosa unutar Tužiteljstva BiH i SIPA-e potrebno smijeniti Vesnu Budimir, rukovoditelja Posebnog odjela za ratne zločine Tužiteljstva BiH i Gorana Zubca, direktor SIPA-e.

Međunarodni institut IFIMES smatra, da se sigurnosno sistem u BiH nalazi na prekretnici odnosno pred izazovom da li će služiti interesima države i građana ili interesima pojedinaca i političko-interesnih grupa odnosno kriminalcima. Posljednja hapšenja uključujući i hapšenje predsjednika Federacije BiH **Živka Budimira** predstavljaju novi trik za eliminaciju nepoželjnih pojedinaca kroz zloupotrebu institucija države. Aktualna događanja pokazala su još jedan paradoks u Bosni i Hercegovini, a to je da oni koji bi trebali biti procesuirani ustvari procesuiraju druge. U BiH su u mnogo čemu zamijenjene uloge posebno kada se radi o razlikovanju pravde i nepravde.

Ljubljana, 30. juli/srpanj 2013

Međunarodni institut za bliskoistočne i
balkanske studije (IFIMES) – Ljubljana
Direktor:
Bakhtyar Aljaf

 ifimes
Međunarodni inštitut za bližnjevzhodne in balkanske študije
International Institute for Middle-East and Balkan Studies
Vošnjakova ul. 1, 1000 Ljubljana

